

SNDT Women's University, Mumbai

**Ability Enhancement Course (AEC)
for
Semester – III**

As Per NEP – 2020

Syllabus

(WEF. 2025-2026)

Sr. No.	Modern Indian Language	Subject code
1	रचनात्मक लेखन (HINDI)	30810301
2	मराठी भाषेचा परिचय - भाग १ (MARATHI)	30810401
3	Contemporary Sanskrit Nyaya (SANSKRIT)	30810501
4	શીખો ગુજરાતી - પ્રાથમિક ભાગ -1 લિપિ પરિચય ,શ્રવણ અને વાંચન કૌશલ્ય (GUJARATI)	30810201

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

AEC (MIL-1 Hindi)

Course Title पाठ्यक्रम शीर्षक	रचनात्मक लेखन
Course Credits पाठ्यक्रम श्रेयांक	2
Course Outcomes पाठ्यक्रम परिणाम	After going through the course, learners will be able to पाठ्यक्रम सीखने के उपरांत छात्राएँ सक्षम होंगी। 1. छात्राएँ रचनात्मक लेखन की अवधारणा, स्वरूप और तत्वों से परिचित होंगी। 2. छात्राएँ रचनात्मक लेखन के प्रकारों से अवगत होंगी। 3. छात्राएँ विचार से रचना तक की प्रक्रिया से अवगत होंगी। 4. छात्राएँ कविता, कहानी और ब्लॉग लेखन करने हेतु सक्षम होंगी।
Module 1 (Credit 1)	
Learning Outcomes पाठ्यक्रम- अध्ययन के परिणाम	After learning the module, learners will be able to इस इकाई के अध्ययन के उपरांत छात्राएँ सक्षम हुईं : 1. छात्राएँ रचनात्मक लेखन की अवधारणा, स्वरूप और तत्वों से परिचित हुईं। 2. छात्राएँ रचनात्मक लेखन के प्रकारों से अवगत हुईं।
Content Outline सामग्री की रूपरेखा	● रचनात्मक लेखन : अवधारणा, स्वरूप और तत्व ● विचार से रचना तक की प्रक्रिया ● रचनात्मक लेखन के प्रकार – कविता, कथा, कथेतर
Module 2 (Credit 1)	
Learning Outcomes पाठ्यक्रम- अध्ययन के परिणाम	After learning the module, learners will be able to इस इकाई के अध्ययन के उपरांत छात्राएँ सक्षम हुईं : 1. छात्राएँ कविता, कहानी और ब्लॉग लेखन करने हेतु सक्षम हुईं। 2. छात्राओं में रचनात्मकता विकसित हुई।
Content Outline सामग्री की रूपरेखा	प्रत्यक्ष लेखन कार्य - ● कविता लेखन ● कहानी लेखन ● ब्लॉग लेखन

Assignments / Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE)

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

विश्वविद्यालय परीक्षा विभाग अथवा महाविद्यालय द्वारा प्रश्नपत्र के अनुसार सुनिश्चित टेस्ट, ट्यूटोरियल या मौखिकी / संगोष्ठी /समूह परिचर्चा/ कविता लेखन/कहानी लेखन /ब्लॉग लेखन/ स्व -रचित कविता, कहानी, ब्लॉग /संस्मरण/ प्रेरक आत्मकथ्य/ पीपीटी/भूमिका निर्वहन(रोल प्ले)/पोस्टर निर्मिती/रचनात्मक गतिविधियाँ आदि के संबंध में अध्यापक के निर्देशानुसार सत्रानुरूप कार्य |

अ.क्र.	विवरण	अंक
1	अंतर्गत मूल्यांकन- विभागीय स्तर पर प्रश्नपत्र के अनुसार परीक्षा अथवा प्रत्यक्ष कार्य आधारित गतिविधि ली जाएगी.	15
2	मौखिकी / संगोष्ठी /समूह परिचर्चा/ कविता लेखन/कहानी लेखन /ब्लॉग लेखन/ स्व -रचित कविता, कहानी, ब्लॉग /संस्मरण/ प्रेरक आत्मकथ्य/पीपीटी/भूमिका निर्वहन (रोल प्ले)/ पोस्टर निर्मिती/ रचनात्मक गतिविधियाँ आदि के संबंध में अध्यापक के निर्देशानुसार सत्रानुरूप कार्य (उक्त गतिविधियों में से तीन गतिविधियाँ आवश्यक हैं।)	35
	कुल अंक	50

संदर्भ ग्रंथ –

1. आधुनिक हिंदी व्याकरण और रचना- डॉ.वासुदेव नन्दन प्रसाद,भारती भवन,पब्लिशर्स एन्ड डीस्ट्रीब्यूटर्स,दि.संस्करण 2002.
2. भाषा और संवेदना -राम स्वरूप चतुर्वेदी,लोकभारती प्रकाशन,पहली मंजिल,दरबारी बिल्डींग,महात्मा गांधी मार्ग,इलाहाबाद -211001.
3. रचनात्मक लेखन - सं.रमेश गौतम,माधुरी सुबोध ,राजेंद्र गौतम,प्रभात रंजन ,भारतीय ज्ञानपीठ नई दिल्ली - 110003.
4. रचनात्मक लेखन -प्रतिमा प्रवीन भारद्वाज, श्री नटराज प्रकाशन, 2018 .
5. रचनात्मक लेखन -सं.रमेश गौतम,भारतीय ज्ञानपीठ १८,इंस्टीट्यूशनल एरिया,लोदी रोड,नई दिल्ली - 110003.
6. लेखन कला और रचना कौशल- अली अशरफ,प्रगति प्रकाशन,मास्को.
7. लेखन कला सृजनात्मक एवं जनसंचार लेखन विधियां -डॉ.आबीद अली / संदीप कुमार
8. लेखन पत्रचार निर्दिशिका -सैन्नी अशेष /अशोक भाटीया, तारिका प्रकाशन,अंबाला छावनी.

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

9. व्यावहारिक हिंदी व्याकरण -श्यामचन्द्र कपूर,प्रभात प्रकाशन,दिल्ली, संस्करण 1996.
10. सृजनात्मक लेखन-हरीश अरोडा,युवा साहित्य चेतना मंडल, एन 23,श्रीनिवास पूरी,नई दिल्ली.
11. हिंदी मौलिक व्याकरण -निगजानंद परमहंस,साहित्यकार घमाणी, मार्केट की गली, चौडा रास्ता, जयपूर
12. हिंदी रूप रचना : भाग 1 तथा 2 -संपादक आ.जयेंद्र त्रिवेदी,लोकभारती प्रकाशन,पहली मंजिल,दरबारी बिल्डींग ,महात्मा गांधी मार्ग,इलाहाबाद -211001.
13. हिंदी व्याकरण एवं रचना - कृ. ज.वेदपाठक, चिंतन प्रकाशन, नौबस्ता, कानपुर संस्करण 1990.

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

MODERN INDIAN LANGUAGE (AEC)

Course Title	मराठी भाषेचा परिचय - भाग १
Course Credits	2 श्रेयांक
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to
	1. विद्यार्थ्यांना दैनंदिन व्यवहारात मराठीतून संभाषण करता येईल .
	2. विद्यार्थ्यांना मराठीतील विविध व्यवहारोपयोगी शब्दांचे ज्ञान होईल .
	3. विद्यार्थ्यांना मराठीतील काळ, लिंग, वचन आदी गोष्टींच्या वापराच्या तंत्राचे आकलन होईल
	4. विद्यार्थी मराठी भाषेची लिपी आत्मसात करतील.
	5. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेविषयी अभिरुची निर्माण होईल.
Module 1(Credit 1)- भाषा वापराचा प्राथमिक परिचय	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	1. विद्यार्थ्यांना स्वतःची ओळख आणि इतरांचा परिचय करून घेणे या संदर्भात संवाद साधता येईल.
	2. विद्यार्थी रोजच्या दिनक्रमातील गोष्टींविषयी बोलू शकतील. उदा. माझे गाव कुटुंब, शाळा, मित्र इ.
	3. विद्यार्थ्यांना मराठीतील शब्दांची माहिती होईल.
	4. विद्यार्थ्यांना काळ, वचन, लिंग यांच्या मराठीतील वापराचे तंत्र अवगत होईल
	1. स्वतःची ओळख करून देणे आणि इतरांचा परिचय करून घेणे 2. रोजच्या दिनक्रमातील गोष्टींविषयी बोलणे 3. दैनंदिन वापरातील विविध मराठी शब्दांची माहिती उदा. वस्तू, पदार्थ, सणवार इत्यादी 4. काळ, वचन, लिंग यांच्या मराठीतील वापराचे तंत्र
Module 2 (Credit 1)- मराठी वर्णमाला	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to
	1. विद्यार्थी दैनंदिन व्यवहारातील विषय तसेच प्रसंग या संदर्भात संवाद साधू शकतील
	2. विद्यार्थी मराठी वर्णमाला बाराखडी मुख्य विरामचिन्हे आणि जोडाक्षरे यांचे लेखन करतील.

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

Content Outline	1. विविध प्रसंगी उपयुक्त ठरतील अशा संवादांचा सराव घेणे उदा. खरेदी, चौकशी, परवानगी घेणे, आनंदाचे प्रसंग इत्यादी 2. मराठी वर्णमाला, बाराखडी, मुख्य विरामचिन्हे आणि जोडाक्षरे
------------------------	---

1. विद्यार्थीनी स्वतःचा परिचय करून देतील.
2. संभाषणात मुख्य विरामचिन्हे आणि जोडाक्षरे यांचा उपयोग करून सादरीकरण करणे.

संदर्भ सूची

1. सुगम मराठी व्याकरण लेखन – मो. रा. वाळिंबे
2. व्यवहारिक मराठी - ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
3. व्यावहारिक मराठी - स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
4. मराठी भाषा : व्यवस्था आणि अध्यापन, कॉटिनेंटल प्रकाशन, पुणे
5. वृद्धि : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई

1.7 C C (STUDENT COUNCIL , NSS ,NCC)

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

3.6 AEC

Course Title	लौकिकसंस्कृतन्यायाः Contemporary Sanskrit Nyaya
Course Credits	2
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to: 1. Remember historical background and philosophical relevance 2. Sanskrit maxims in ancient Indian thought, law and daily life. 3. Compare Sanskrit maxims with Western logical and rhetorical principles. 4. Evaluate the relevance of Sanskrit maxims in contemporary legal, ethical and philosophical discussions. 5. Enhance their linguistic skills by memorizing, reciting and explaining various Sanskrit 'Nyayas' with proper context and examples.
Module 1 (Credit 1) लौकिकन्यायपरिचयः एवं चयितः न्यायाः	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to: 1. Memorize different concept by reading short stories in Sanskrit Literature. 2. Describe their relevance in daily routine life from past experiences. 3. Evaluate transitional roles, dual responsibilities and balancing multiple aspects described in Sanskrit Literature.
Content Outline	1. सिंहावलोकनन्यायः 2. पंडूकप्रक्षालनन्यायः 3. वृद्धकुमारीवाक्यन्यायः 4. शुण्डासूचिन्यायः 5. सूचिकटाहन्यायः 6. जलबिन्दुनिपातन्यायः 7. वेहलीदीपकन्यायः 8. मात्स्यन्यायः 9. पिष्टपेषणन्यायः 10. कूपमण्डूकन्यायः
Module 2 (Credit 1) चयितन्यायाः	
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to: 1. Described concepts and theme of Nayayas in relation to human Behavior. 2. Analyze connections between these traditional maxims and modern-day problems.
Content Outline	1. अग्निशिखान्यायः 2. अव्यापार-व्यापारन्यायः 3. इक्षुरसन्यायः 4. उपसर्गन्यायः

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

	5. उषरवृष्टिन्यायः 6. कण्टकविद्धन्यायः 7. चित्रतुर्गन्यायः 8. जलमन्थनन्यायः 9. नदीसमुद्रन्यायः 10. रज्जुसर्पन्यायः
--	---

Assignments/Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE)

1. Internal Assessment Total: 50 Marks

1. Group Discussion

- Can the principles of Sanskrit Nyaya help in resolving modern legal disputes? (M1)
- How does the idea of *Chayitany* influence decision-making in logical reasoning? (M2)

2. Presentation/Seminars

- Introduction to *Nyaya*: Its History, Evolution, and Influence on Contemporary Legal Systems (M1)
- Introduction to *Chayitany Nyaya*: Its Significance and Interpretation (M2)

3. Essay

- The four Pramanas in Nyaya and their influence on modern-day legal evidence. (M1)
- Described concepts and theme of Nayayas in relation to human Behavior. (M2)

4. Home Assignments

- Describe their relevance in daily routine life from past experiences. (M1)
- Write a paper discussing the ethical implications of *Chayitany Nyaya* in modern legal systems. (M2)

References:

1. पद्मशास्त्री (संकलक एवं संस्कृत हिन्दी व्याख्याकारः), 'लौकिकन्यायकुसुमाञ्जलिः', जगदीश संस्कृत पुस्तकालय, जयपुर. २०१०
2. मिश्रः श्रीरामचन्द्र विद्यावाचस्पति, .मिश्रः श्री रङ्गश्वरनाथ (सम्पादक), 'लौकिकन्यायरत्नाकर', कामेश्वरसिंह दरभंगा संस्कृत विश्वविद्यालयः, दरभंगा (बिहार), १९८२.
3. भुवनेश, लौकिकन्यायसाहस्री, व्यास प्रकाशन, वाराणसी। १९८७
4. रघुनाथ, लौकिकन्यायसंग्रह, ईन्टर्नेशनल लायब्रेरी सेन्टर, कोलम्बिया, मैसूर, १९९८.
5. [https://hiwiki.iiit.ac.in/index.php/%E0%A4%A8%E0%A5%8D%E0%A4%AF%E0%A4%BE%E0%A4%AF \(%E0%A4%A6%E0%A5%83%E0%A4%B7%E0%A5%8D%E0%A4%9F%E0%A4%BE%E0%A4%82%E0%A4%A4 %E0%A4%B5%E0%A4%BE%E0%A4%95%E0%A5%8D%E0%A4%AF\)](https://hiwiki.iiit.ac.in/index.php/%E0%A4%A8%E0%A5%8D%E0%A4%AF%E0%A4%BE%E0%A4%AF (%E0%A4%A6%E0%A5%83%E0%A4%B7%E0%A5%8D%E0%A4%9F%E0%A4%BE%E0%A4%82%E0%A4%A4 %E0%A4%B5%E0%A4%BE%E0%A4%95%E0%A5%8D%E0%A4%AF))

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

Course Sr. no.	Type of Course	Title	Cr.	INT	EXT	MARKS
3.6 B.A./B.Com (Inter Disciplinary)	A EC	શીખો ગુજરાતી – પ્રાથમિક ભાગ -1 લિપિ પરિચય ,શ્રવણ અને વાંચન કૌશલ્ય	4	50	-	50

Course Title	શીખો ગુજરાતી – પ્રાથમિક ભાગ -1 લિપિ પરિચય ,શ્રવણ અને વાંચન કૌશલ્ય
Course Credits	2
Course Outcomes	After going through the course, learners will be able to - માન્ય ગુજરાતી ભાષાની લિપિ શીખશે - ગુજરાતી સ્વરોને જાણશે - ગુજરાતી વ્યંજનોને ઓળખશે - ગુજરાતી જોડાક્ષર બનાવતા શીખશે - ગુજરાતી .કક્કો બારાખડી લખી વાંચતા લખતા શીખશે .
Module 1 (Credit 1)	ગુજરાતી ભાષા , લિપિ અને બોલી , વાણી ,ઉચ્ચારણ
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to - ગુજરાતી લિપિથી પરિચિત થશે . - સ્વર, વ્યંજન, જોડાક્ષરોથી શબ્દો બનાવશે .
Content Outline	- લિપિ પરિચય : સ્વર અને વ્યંજન. - કક્કો બારાખડી, શબ્દો અને જોડાક્ષર .
Module 2 (Credit 1)	શ્રવણ , વાંચન કૌશલ
Learning Outcomes	After learning the module, learners will be able to - શ્રવણ અને વાંચન કૌશલ શીખશે - સ્પષ્ટ ઉચ્ચારણ સાથે વાંચતા શીખશે.

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

Content Outline	શ્રવણ કૌશલ • બાળગીત • બાળવાર્તા વાંચન કૌશલ • નાના વાક્યો, વાર્તાઓ વાંચે. • શુદ્ધ વાંચન
-----------------	--

Assignments/Activities towards Comprehensive Continuous Evaluation (CCE)

- 50 ગુણની બહિર્ગત પરીક્ષા લેવાશે .જેમાં પાસ થવું અનિવાર્ય છે.

Activities(પ્રવૃત્તિ):

અક્ષરોનું વર્ગીકરણ કરતાં શીખવું.

નવાનવા શબ્દો બનાવવા આપવા .

ચિત્ર વર્ણન દ્વારા શબ્દભંડોળ વધારવું.

સંવાદ કરવા કહેવું.

વાર્તા કહેવી .

- લેખિત પરીક્ષા

ખાલી જગ્યા પૂરો ,જોડકાં જોડો, ચિત્રવર્ણન , સ્વપરિચય , રંગના નામ

અંકલેખન , વાક્ય બદલે , એક -અનેક શબ્દો લખે, પર્યાયવાચી શબ્દો , વિરોધી શબ્દ .

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1) An Intensive Course in Gujarati – Usha Nair , CIIL Publication ,Mysore

2) Gujarati Bhasha Saurabh - Usha Nair , CIIL Publication ,Mysore

3) Phonetic Reader Series: Language Learning &Teaching Materials Gujarati - Usha Nair,CIIL Publication, Mysore

• માના ગુણ સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન

• અઠવાડિયું સંગ્રહિત ૨૦૧૫-૦૬-૦૬ ના રોજ વેબેક મશિન

• સો વરસનો થા સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

- ચોખ્ખું ઘરનું આંગણું સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- મેં એક બિલાડી પાળી છે સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- નાની મારી આંખ સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- ગાતાં મીઠાં તારા ગાન સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- ઢિંગલી મેં તો બનાવી મઝાની સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- ઈચ્છાઓના લીટા સંગ્રહિત ૨૦૧૫-૦૬-૦૬ ના રોજ વેબેક મશિન
- હું ને ચંદ્રાહંમેશ માટે મૃત કડી]
- એક બિલાડી જાડી સંગ્રહિત ૨૦૧૫-૦૬-૦૬ ના રોજ વેબેક મશિન
- વારતા રે વારતા સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- મામાનું ઘર કેટલે સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- એકડો સાવ સળેખડો સંગ્રહિત ૨૦૧૫-૦૬-૦૬ ના રોજ વેબેક મશિન
- દરિયાને તીર સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- કેવા હશે ?[હંમેશ માટે મૃત કડી]
- પાંખ મળી જાય સંગ્રહિત ૨૦૦૯-૧૧-૧૬ ના રોજ વેબેક મશિન
- મંદિર તારું સંગ્રહિત ૨૦૦૯-૧૧-૧૫ ના રોજ વેબેક મશિન
- મારું-તારું સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- બા મેં તો બાગમાં બાંધી નિશાળ સંગ્રહિત ૨૦૦૯-૧૧-૧૫ ના રોજ વેબેક મશિન
- અડકો દડકો દહીં દફૂકો સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- વા વા વંટોળિયા સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- રીંછ એકલું ફરવા ચાલ્યું સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- કેવું અનોખું છે મારું બાળપણ સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- પ્રાણીઓની ગાડી સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- બેન અને ચાંદો સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન

Ability Enhancement Course (AEC) FOR SEM III

- રંગ રંગ વાદળિયાં સંગ્રહિત ૨૦૦૯-૦૯-૨૩ ના રોજ વેબેક મશિન
- સાબુભાઈની ગાડી સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- પા પા પગલી સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- બા, મને ચપટી વગાડતાં આવડી ગઈ સંગ્રહિત ૨૦૦૯-૧૧-૧૫ ના રોજ વેબેક મશિન
- ચાંદા પોળી સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- આવ રે બહેન સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- ચકલી ચોખા ખાંડે છે સંગ્રહિત ૨૦૦૯-૧૧-૧૫ ના રોજ વેબેક મશિન
- રાતી રાતી ચણોઠડી ને બીજું રાતું બોર સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન
- દાદાનો ડંગોરો લીધો સંગ્રહિત ૨૦૧૩-૧૦-૧૧ ના રોજ વેબેક મશિન